

Bra att veta när du börjar söka din släkt

De levande arkiven

Börja med att fråga dina äldre anhöriga om de har något intressant att berätta. Det som de vet kommer annars att försvinna när berörda personer avlider. Det kan gälla namn på människor som finns på bild i det gamla familjealbumet, eller att mormor har ett gammalt brev eller vykort som t.ex. någon släkting i Amerika sänt hem för kanske hundra år sedan. Dessutom får du i regel små berättelser och historier, som man annars bara kan gissa sig till mellan raderna i kyrkböckerna. Sök efter brev, dagböcker, almanackor och tidningsurklipp.

När man sedan börjar sin släktforskning i kyrkböckerna bör man veta *födelseår och helst datum* på den person man skall börja med, samt *i vilken församling* personen är född. Andra möjliga sökingångar kan vara *vigsel- eller flyttningstidpunkter*. Eftersom det är sekretess på allt material som är yngre än 70 år bör man starta med en person som är född tidigare. För att lära dig grunderna kan du välja att gå en kurs i släktforskning se [SVARs kursprogram](#).

Nu är Farfars far online

Via SVAR kan du ta del av en digital kopia av kyrkböcker som filmats och sedan skannats. Nya digitala bilder är under produktion och [publiceras](#) kontinuerligt via SVARs hemsida. Du kan genom att teckna ett [abonnemang](#) ta del av de digitala kopiorna av kyrkböcker som filmats och sedan skannats. De kyrkböcker som ännu inte skannats finns att köpa alt låna från SVAR på [mikrokort](#)

Hur börjar jag släktforska?

Det som du först kommer i kontakt med är kyrkböckerna. Enligt en lag från 1686 skulle alla präster föra kyrkböcker över sina församlingsbor. Prästen skulle notera alla viktiga händelser i en persons liv som födelse-, vigsel- och dödsuppgifter, samt yrke och om de flyttat ut eller in i en församling. Prästen skrev ofta in även andra kommentarer i böckerna.

För att hitta en persons föräldrar

går du in i födelse- och dopboken för födelseförsamlingen. Där står den nyfödda antecknad vid sitt födelsedatum, jämte sina föräldrar. Oftast anges familjens bostadsort eller sida i husförhörslängd/församlingsbok, där man måste söka för att finna uppgifter om föräldrarnas födelsedata. Vet man inte när t.ex. mormor var född, får man istället utgå från sin mors födelseuppgifter, av vilka det framgår var och när hennes föräldrar föddes.

Genom att växla

mellan husförhörslängder och födelseböcker kan du följa slakten. Ofta är det i släktforskning nödvändigt att använda andra handlingar, som t.ex. vigselböcker och dödböcker. Flyttningsslängder anger flyttning mellan församlingar. Flyttning inom en församling brukar noteras genom hänvisning till annan sida i samma bok.

Kyrkoböckerna

Originalböckerna förvaras på [Landsarkiven](#). Som regel använder du inte originalböcker när du söker din släkt. Kyrkoböckerna har filmats och överförts till mikrokort som man läser i en särskild läsapparat. Dessa filmer skannas för närvarande och publiceras kontinuerligt på vår hemsida. Den digitala kopian kan du ta del av genom att teckna ett [abonnemang](#) på SVARs digitala tjänst.

Kyrkoböckerna är uppdelade i olika längder för respektive uppgifter. Den bokstav som står noterad före respektive längd är den beteckning (signum) som längden har i arkivet. De vanligast förekommande längderna som släktforskare börjar söka information i är

- A Husförhörslängder/församlingsböcker
- B Flyttningslängder
- C Födelse- och dopböcker
- D Konfirmationsböcker
- E Vigselböcker
- F Dödböcker

A Husförhörslängder

Efter omkring 1895 kallades dessa för församlingsböcker och kan liknas vid kyrkobokföringens huvudbok, där uppgifter från övriga kyrkoböcker sammanfördes. Församlingens invånare redovisas hushåll för hushåll, ordnade efter bostadsort. Oftast finns ett alfabetiskt ortregister i början eller slutet av husförhörslängden/församlingsboken

Längden ger uppgift om:

- alla familjemedlemmar
- föräldrarnas födelsedata
- föräldrarnas födelseförsamling
- föräldrarnas vigseldatum
- ev. inflyttningsår
- ev. utflyttningsår

B In- och utflyttningslängder

I dessa noterade prästen de personer som flyttade in i eller ut ur församlingen år för år. I inflyttningslängden står angivet i vilken by i församlingen och ofta på vilken sida i husförhörslängden de återfinns. I utflyttningslängden anges till vilken församling personen flyttat

C Födelse- och dopböcker

I dessa förde prästen in de barn som föddes och döptes under året. Där anges föräldrarnas namn och vilken plats i församlingen de bor på när barnet föds. Dessutom anges namn på faddrar eller dopvittnen. Detta är ofta den första längd man använder i sin släktforskning för att sedan gå vidare in i husförhörsboken. Har man tur kan prästen ha noterat på vilken sida i husförhörslängden man återfinner familjen.

D Konfirmationsböcker

Längd över dem som varje år konfirmerades. Det fanns inget krav på att dessa skulle föras, så i många fall saknas de.

E Lysnings och vigselböcker

Dessa fördes löpande under året på samma sätt som födelseböckerna och där kan man hitta lysnings- och vigseldatum samt var de båda personerna bodde innan vigseln.

F Död- och begravningsböcker

När man har funnit en person noterad som död i husförhörlängden skall man titta i dessa böcker för att bekräfta döds- och begravningsdatum samt få fram dödsorsak.

Goda råd

När ni skall börja med er forskning i kyrkböckerna är det bra att vara noggrann, och föra ordentliga noteringar. Anteckna allt och glöm ej att ange ur vilken källa ni hämtat uppgiften. Genom att göra detta är det lätt att gå tillbaka och kontrollera uppgiften. Förenkla din forskning genom att följa *en* linje i taget. Det finns olika dataprogram samt framtagna formulär som är bra att ha tillhands när man forskar, och det är framför allt två som vi vill rekommendera, nämligen:

[Ansedel](#)

Dessa formulär är en familjesammanställning där man för in alla uppgifter man finner på föräldrar och barn som årtal, yrke, flyttningar och fritext, samt att man anger ur vilken källa uppgifterna är hämtade.

[Antavla](#)

Antavlan är ett formulär med rutsystem som visar en persons anor dvs rötter. Syskon kommer ej med, men föräldrar i alla led noteras med ex. födelse-, vigsel- och dödsuppgifter, samt även yrke. Varje person får ett nummer som även finns med på ansedeln. Antavlor finns för olika antal generationer och kan omarbetas konstnärligt, till t ex ett släkträd.

Namnformer

Idag följer ofta samma efternamn från generation till generation, men detta är en 1900-talsföreteelse. Det vanliga var att faderns förnamn bildade barnens efternamn t.ex. om fadern hette Anders i förnamn fick söner heta Andersson och döttrarna Andersdotter. Kvinnorna bar även detta efternamn sedan de blivit gifta. Detta kallas patronymikon.

Inom vissa grupper och samhällsklasser började man tidigare med släktnamn än t.ex. i bondeklassen. Dit räknas i första hand adeln och prästerskapet, men även hantverkarna och smederna tog sig släktnamn. I början kunde man ha både ett son och ett släktnamn t.ex. Anders Persson Sundberg, vilket underlättar när man söker efter föräldrarna i kyrkböckerna. Släktnamn kunde ofta vara en omvandling av namnet på den by eller socken man levde i, t.ex. namnet Molund efter byn Mo. Ibland tog man namnet efter någon naturföreteelse, t.ex. om man bodde vid en sjö kunde namnet bli

Sjölund.

Förnamnen varierar också. Många namn som den oinvidde tycker verkar vara skilda namn, kan i själva verket vara samma. Om en person döptes till Johannes, kan han gifta sig som Jan och avlida som Johan eftersom det är olika former av samma namn.

Länk: [Exempel på namnformer](#)

Handstilar

Handstilar och stavning har ändrats en hel del genom den tid man fört kyrkböcker. Man får också komma ihåg att prästerna var skilda individer med olika personliga handstilar. Då som nu skrev en del mycket väl, medan andra skrev sämre.
